

**EA
NS**

**LENNULIIKLUSTEENINDUSE
AKTSIASELTSI NÕUKOGU
ARUANNE**

**2022. MAJANDUSAASTA ARUANDE KOHTA
ESITAMISEKS ÜLDKOOSOLEKULE**

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi nõukogu koosseis 31.12.2022. a:

Kuldar Väärsi (esimees), Sven Kirsipuu, Riina Varts ja Andres Uusma.

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi auditikomitee koosseis 31.12.2022. a:

Sven Kirsipuu (esimees), Andres Uusma, Taivo Linnamägi.

2022. aastal toimus kaks (2) korralist üldkoosolekut, seitse (7) nõukogu ja neli (4) auditikomitee koosolekut.

NÕUKOGU HINNANG 2022. MAJANDUSAASTA TULEMUSTELE

Nõukogu hindab juhatuse (juhatuse esimees Ivar Värk, juhatuse liikmed Üllar Salumäe ja Meelis Kruusmann) tööd heaks ning kiidab heaks ja saadab üldkoosolekule kinnitamiseks juhatuse esitatud ja KPMG Baltics OÜ poolt auditeeritud Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi 2022. majandusaasta aruande.

Ootused äriühingule

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi (edaspidi: Lennuliiklusteenindus või ettevõtte) kõige tähtsam eesmärk on aeronavigatsiooniteenuse osutamine. Majandustegevuses lähtub Lennuliiklusteenindus vastutustundliku ettevõtte põhimõtetest, panustades keskkonnakaitse, ühiskonna arengusse ja Eesti lennunduse jätkusuutlikusse.

Nõukogu ja auditikomitee tegevus

- Nõukogu koosolekud (nr 172–178) toimusid: 10.02.2022; 04.04.2022; 23.05.2022; 31.08.2022; 17.10.2022; 25.10.2022; 13.12.2022.
- Auditikomitee koosolekud (nr 83–86) toimusid: 09.03.2022; 01.04.2022; 30.08.2022; 17.10.2022.

Nõukogu olulisemad otsused

Hinnati 2022. majandusaasta tegevuse ja ettevõtte tulemuste vastavust strateegia, omanike ootuste dokumendi ja tulemuslikkuse plaani eesmärkidele:

- otsustati kiita heaks 2021. majandusaasta aruanne;
- ajakohastati ettevõtte põhikiri ja nõukogu töökord, mis otsustati saata kinnitamiseks üldkoosolekule;
- kinnitati 2022. aasta ettevõtte finants- ja tegevuseesmärgid ning neist tulenevad juhatuse töö hindamise alused;
- kiideti heaks juhatuse ettepanek tulemuslikkuse kava uuendamiseks. Kui see ei peaks õnnestuma, siis minna kommertspangalt kapitali kaasama;
- rahuldati juhatuse liikme Jaanus Selge tagasiastumisavaldus alates 01.11.2022;
- kinnitati 2023. aasta eelarve planeerimise alused;
- otsustati kinnitada eelarve 2023. aasta alguses, kui kaasatava käibekapitali maht on täpsustunud.

Kõikide otsuste tegemisel võeti arvesse COVID-19 kriisist ja Venemaa-Ukraina sõjast tulenevat mõju lennundusele tervikuna ning ettevõtte toimimisele. Otsuste lühiajaline eesmärk oli ettevõtte toimivuse tagamine sõja mõjul vähenenud lennuliikluse tingimustes, pikaajaline eesmärk ettevõtte väljatoomine kriisist heas seisus ja tugeval turupositsioonil. Pikaajalist strateegiat silmas pidades otsustati jätkata kolme peamise arendusprojektiga, mis on omanikule olulistena kajastatud ka omaniku ootuste dokumendis.

TULEMUSED

Strateegilised eesmärgid

Lennuliiklusteeninduse nõukogu jälgis oma koosolekutel strateegiaperioodiks 2020–2024 püstitatud eesmärkide täitmist. Strateegiliste eesmärkide valdkonnad:

- lennuohutuse taseme tagamine ja tõstmine;
- ühtse Euroopa taeva (*Single European Sky*) algatuse eesmärkide elluviimine;
- nõudlusele vastava läbilaskevõime tagamine;
- jätkusuutlik areng;
- uute äriühenduste loomine Lennuliiklusteeninduse tegevuse laiendamiseks;
- optimaalne arv pühendunud ja kompetentseid inimesi;
- süsteemne aeronavigatsioonilise teeninduse valdkonna korraldamine ja koostöövõrgustiku arendamine.

Eesmärkide täitmine on nõukogu hinnangul vastavuses tegevuskavadega.

Ukraina sõja mõju

Ettevõtte igapäevategevust ja majandustulemust mõjutasid märgatavalt Venemaa alustatud Venemaa-Ukraina sõda ning sellest tulenevad Euroopa Liidu ja Venemaa vastastikku kehtestatud sanktsioonid. Sanktsioonide kehtestamine tõi kaasa Euroopa-Aasia suunalise lennuliikluse ja navigatsiooniteenuse tulu märgatava vähenemise ning teenindatud lendude maht jäi võrreldes COVID-19 kriisieelse 2019. aastaga rohkem kui kolmandiku võrra väiksemaks.

Ettevõtte äritulukoosneb müügitulust (tulu aeronavigatsiooniteenuste osutamisest) ja muust äritulust. Ettevõtte põhitegevuse tulu (tulu marsruudi- ja terminalinavigatsioonitasudest) katab sealhulgas riigi kantud kulu aeronavigatsiooniteenuste osutamiseks.

- Lennuliiklusteeninduse 2022. aasta äritulu kokku oli 16,1 miljonit eurot (2021: 17,8 miljonit eurot), ettevõtte 2022. aasta müügitulu oli sealjuures 15,7 miljonit eurot (2020: 17,1 miljonit eurot), kahanedes aastaga 8%. Müügitulu kahanemine on seotud Ukraina sõjast tingitud sanktsioonide kehtestamisega.
- Puhaskahjum suurenes 2022. aastal 4,9 miljoni euroni, aasta varem oli see samal perioodil 3,5 miljonit eurot.
- Marsruudinavigatsiooniteenuse müügitulu moodustab peamise osa müügitulust, ka 2022. aastal 90%. Marsruudinavigatsiooniteenuse tulu teeniti 2022. aastal võrreldes eelneva aastaga 10% vähem.
- Ettevõtte 2022. aasta eesmärkide seadmisel võeti sihiks tagada ettevõtte jätkusuutlikkus olukorras, kus tariifide külmutamise tulemusel puudus ettevõttel võimalus tulubaasi mõjutada, kuid teenust tuli osutada endiselt ööpäev läbi ilma piiranguteta.

Tegevused likviidsuse parandamiseks

27. aprillil 2022 otsustas aktsionäride üldkoosolek 2021. majandusaasta puhaskahjumi katta eelmiste aastate jaotamata kasumi arvelt ja varasemate perioodide jaotamata kasumist dividende mitte maksta.

Eeltoodu põhjal ja Vene-Ukraina sõja majandusliku mõju leevendamiseks, ettevõtte tõrgeteta majandustegevuse jätkamiseks vajalike käibevahendite tagamiseks ja riigi jaoks strateegiliselt oluliste investeeringutega jätkamiseks soovitas nõukogu ettevõttel kaasata lisakapitali krediidiasutuselt.

Omaniku ootused

2022. aastal uuendati ettevõttele püstitatud omanike ootusi ja 2022. aasta septembris sõnastati need alljärgnevalt.

Eesti Vabariik seab äriühingule viis peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;
- täita riigi kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu

suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;

- olla Eesti äriühingutele eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ja kõrge ärikultuuri poolest, järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ning integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- investeerida teadus- ja arendustegevusse, kui teadus- ja arendustegevus on äriühingu põhitegevus või toetab seda;
- hinnata äriühingu (võimalikke ebaetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Strateegilised eesmärgid

- Töötada välja lahendused ja tehnoloogia irdtorni keskuse kasutuselevõtuks ning koostöös AS-iga Tallinna Lennujaam korraldada irdtornist pakutava teenuse kasutuselevõtmine hiljemalt 2025. aastaks, sh:
 - o omada kokkulepet lennuväljade ja klientidega teenuse liigi osas;
 - o arvestada mehitamata õhusõidukite vajadustega irdtorni lahenduse kasutuselevõtmisel;
 - o arvestada satelliitnavigatsiooni kui võimaliku peamise navigatsioonimeetmega väikelennuväljadel ja sellest tulenevate riskidega.
- Eesti ja Soome vahelises FINEST programmis riigipiiriüleste ühiskasutusega sektorite rakendamine, pädevate asutuste nõusolekute kohaselt.
- Tsiviil-militaarkoostöös töötada välja õhuruumi ühiskasutuse kord ja osaleda nüüdisajastatud õhuruumi korraldamise kontseptsiooni juurutamises.
- Koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga võtta kasutusele mehitamata õhusõidukite tegevuse korraldamise süsteem Eestis, osaleda selle rahastamismudeli, tehnoloogia ja põhimõtete loomises 2022. aastal ning kasutuselevõttus 2023. aastal, milleks:
 - ◆ viiakse läbi teostatavusuuring, mida uuendatakse igal aastal;
 - ◆ luuakse riiklik tegevusplaan, mida uuendatakse igal aastal;
 - ◆ luuakse Eestile sobiva süsteemi kontseptsiooni ja tehnilise arhitektuuri rakendusplaan;

- ◆ töötatakse välja süsteemi ärimudel ja rahastamismudel;
- ◆ alustatakse ühise teabeteenuse pakkumisega kõigile huvitatud pooltele;
- ◆ luuakse suutlikkus U-Space alades ettevõtte osutatavate aeronavigatsiooniteenuste pakkumiseks.

Nõukogu hinnangul on 2022. aastaks üldkoosolekul püstitatud eesmärgid olulises osas täidetud.

JÄRELEVALVE

Auditid

2022. aastal viidi ettevõttes läbi järgmised välisauditid:

- 2021. majandusaasta audit – I kvartal, AS PricewaterhouseCoopers;
- Transpordiameti audit (373/2017) – 12.2022, Transpordiamet;
- ISO 9001:2015 kvaliteedi audit – 05.2022, Bureau Veritas OÜ;
- Lennuliiklusteeninduse Kuressaare audit – 08.2022, Transpordiamet;
- Lennuliiklusteeninduse audit seoses lennuprotseduuride kavandamise teenuse lisamisega teenuse sertifikaadile – 02.2022, Transpordiamet;
- Lennuliiklusteeninduse audit seoses AFIS teenuse lisamisega teenuse sertifikaadile – 08.2022, Transpordiamet;
- Märtsist septembrini 2022 toimus Riigi Infosüsteemi Ameti järelevalvemenetlus, mille eesmärk oli kontrollida Lennuliiklusteeninduse teenuste haldamisel turvalisuse tagamiseks küberturvalisuse seaduse § 7 ja 8 kehtestatud nõuete täitmist.
- Oktoobris toimus Riigi Infosüsteemi Ameti korraldatud infoturbe hindamine ja testimine.

Sponsorlus

Nõukogu lähtus oma otsuste tegemisel Lennuliiklusteeninduse toetuste maksmise ja annetuste tegemise korrast ja riigivaraseadusest ning leidis, et ettevõtte viimase kolme eelneva majandusaasta tulemused ei võimalda maksta toetusi.

JUHTORGANID JA TÖÖTASUD

Aruandeaastal juhtorganid 2022. aastal.

Nõukogu koosseis 2022. aastal:

Nõukogu liikmed 01.01-31.12.22:

- Kuldar Väärsi
- Andres Uusma
- Riina Varts
- Sven Kirsipuu

Auditikomitee koosseis 01.01-31.12.22:

- Sven Kirsipuu (auditikomitee esimees)
- Andres Uusma
- Taivo Linnamägi

Nõukogu- ja auditikomitee liikmetele maksti aasta jooksul tasudena eurodes:

	kokku	nõukogu	auditikomitee
Riina Varts	5 500,00	5 500,00	0,00
Andres Uusma	6 500,00	6 000,00	500,00
Kuldar Väärsi	12 000,00	12 000,00	0,00
Sven Kirsipuu	6 750,00	6 000,00	750,00
Taivo Linnamägi	500,00	0,00	500,00
	31 250,00	29 500,00	1 750,00

Juhatuse koosseis ja tasud 2022. aastal.

Aruandeaastal maksti juhatuse liikmetele juhatuse liikme tasuna ja lisatasudena eurodes:

- juhatuse esimees Ivar Värk 01.01.2022–31.12.2022 – 121 694,00;
- juhatuse liige Jaanus Selge 01.01.2022–01.11.2022 – 102 074,17;
- juhatuse liige Üllar Salumäe 01.01.2022–31.12.2022 – 113 655,38;
- juhatuse liige Meelis Kruusmann 01.01.2021–31.12.2022 – 105 425,98.

Kahjumi katmise ettepanek

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi 2022. majandusaasta kahjum on 4 880 429 eurot.

Juhatus teeb üldkoosolekule ettepaneku katta Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi kahjum järgmiselt:

- aruandeaasta kahjumiga vähendada eelmiste aastate jaotamata kasumit summas 2 870 464 eurot;
- aruandeaasta kahjumiga vähendada reservkapitali summas 511 294 eurot;
- aruandeaasta kahjumiga vähendada ülekurssi summas 1 498 671 eurot.

Ettevõtte nõukogu on seisukohal, et ettevõtte juhatus on täitnud temale pandud kohustused. Nõukogu poolt juhatusele seatud eesmärk on lennuohutuse tagamine ja teenuse kvaliteedi hoidmine, ettevõtte jätkusuutlik ja vastutustundlik arendamine ning efektiivsuse jätkuv kasvatamine.

Ettevõtte nõukogu kiidab heaks juhatuse koostatud 2022. aasta majandusaasta aruande.

Kuldar Väärsi

Nõukogu esimees

